

Wandelroute Veluwezoom-Posbank bij Arnhem

5.4 km wandelen

Ten noordoosten van Arnhem ligt het Nationaal Park Veluwezoom. Wandel door het uitgestrekte bos, de heideheuvels en zandverstuivingen waar je oog in oog kunt komen te staan met herten, reeën en wilde zwijnen. Jong en oud kunnen voor of na het wandelen in het bezoekerscentrum terecht voor informatie of een souvenir uit het winkeltje. Uitgewandeld? Neem plaats in de brasserie voor een hapje en een drankje.

De wandelroute

Een wandeling door het landgoed Heuven, langs de schaapskooi en over de heideheuvels naar Paviljoen de Posbank. Met af en toe een flinke klim of daling. Op het hoogste punt word deze inspanning ruimschoots beloond. Geniet bij helder weer van het prachtige uitzicht op het Herikhuizenvald en het IJsseldal.

TIP: Deze wandeling is prima zonder kaart te lopen; je volgt de zwarte pijltjes vanaf het bezoekerscentrum.

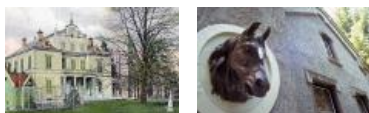
Bezoekerscentrum Veluwezoom, hoofdgebouw

Het startpunt is Bezoekerscentrum Veluwezoom. Wandel er nu of na de route even binnen! Bekijk de mooie expositie, de leuke winkel en de gezellige tekenhoek en neem een kijkje bij de VVV-post en de brasserie in dit fraaie boerderijencomplex. Bij mooi weer zit je heerlijk op het terras achter de brasserie. Je vindt er ook een picknickwei en speeltuin.

Onder hetzelfde dak als het bezoekerscentrum en de brasserie, vind je de [VVV/Sportieve Evenementen Peter Oversteegen](#). Hier kun je o.a. fietsen huren.

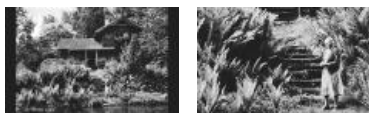
1 Landgoed Heuven

De landerijen en de bossen hoorden bij het landgoed Heuven dat eind vorige eeuw werd bewoond door de familie Wurfbain. Een welgestelde Amsterdamse bankiersfamilie. Het landhuis zelf is in 1940 afgebroken, maar de twee imposante lindes, waarmee eigenaren hun gebieden accentueerden, zijn nog altijd te zien. Opvallend is de hoge ondergroei van adelaarsvarens die mineraalrijke maar humusarme bodems verkiezen. De grond van het voetpad is okergeel; hier is een lössbodem aanwezig. Ook het koetshuis uit 1861 met de karakteristieke paardenhoofden aan de gevel dateert nog uit de tijd van de Wurfbains. De vele exotische bomen en de rododendrons laten zien dat we met een landgoed te maken hebben.

2 Noorse huisje

Het bruin gelakte houten huisje werd bewoond door Catharina, de kleindochter van de heer Wurfbain. Het huisje is een traditionele Noorse 'stabur'. Haar vader had dit als een bouw pakket gekocht op de tentoonstelling met toegepaste kunst (1903) in Arnhem bij het Musis Sacrum. Catharina Wurfbain stond bekend als een ondernemende vrouw. Ongebruikelijk voor haar tijd: ze maakte verre reizen, hield van de jacht, en reed op een Harley Davidson, die ze op 18-jarige leeftijd van haar vader cadeau kreeg. In 1939 liet ze het grote landhuis Heuven afbreken. Het werd te kostbaar in onderhoud. Na haar dood is ze begraven in de tuin van het Noorse huisje.

3 Schaapskooi

Links zie je in de hoek van de weide een schaapskooi met rieten dak. Schapen waren vroeger een onmisbare schakel in het landbouwsysteem. Schaapskooien waren eigenlijk primitieve mestfabriekjes. De schapen graasden overdag op de heide maar ontlastten 's nachts in de stal. Als er te veel mest op de grond lag werd er een laag heideplaggen opgelegd. Op den duur ontstond er een dikke laag potstalmest die over het bouwland kon worden verspreid. Voor de bemesting van 100m² akkergrond was een oppervlak van 1000m² heidegrond nodig om schapen te laten grazen. Dat is tien keer zoveel! Neem gerust een kijkje bij de kooi. Het grootste deel van het jaar graast de kudde overdag op de hei. Op woensdag en zondag kun je de schapen vaak 'thuis' bij de kooi aantreffen.

4 Wild(sporen) ontdekken

Aan het einde van de schapenweide ga je via het klaphek door het wildraster omlaag. Het raster voorkomt dat de vele wilde zwijnen van de Veluwezoom bouwlanden omwroeten. Edelherten en reeën, die hier ook voorkomen, kunnen gewoon over het raster springen. Bij schemer of op een rustig tijdstip kun je onderweg oog in oog komen te staan met groot wild. Anders ontdekt je misschien hun sporen? Omgewroete aarde wijst op zwijnen die met de neus hun maaltijd verzamelen: eikels, groene plantendelen, of insecten(larven). Als je het bos uitkomt zie je de glooiende heide, die rijk is aan dieren en planten. In de broedtijd is altijd wel het deuntje van de geelgors te horen of het schelle miauwen van de buizerd. Wie geluk heeft, kan hier op warme zomeravonden de boomvalk op libellen zien jagen. En op het wandelpad zijn altijd wel mestkevers bezig de uitwerpselen van de grote grazers naar hun zelfgegraven voorraadkelders te rollen. Ook de zonminnende zandhagedis en levendbarende hagedis kun je hier zien of horen wegritselen.

5 Stuwwallen door ijstijd

De wandeling voert door een van de grootste aaneengesloten natuurgebieden van Nederland (5000 ha.). Voor Nederlandse begrippen is er veel reliëf. Dat komt door dit gebied is 'vormgegeven' tijdens de laatste twee ijstijden uit het Pleistoceen. Ongeveer 200.000 jaar geleden schoof het oprukkende ijspakket vanuit Scandinavië complete landmassa's voor zich uit waardoor stuwwallen ontstonden. Na het ijs kregen smeltwater en wind vrij spel. Het landschap werd uitgesleten en raakte bedekt met zand. Daarbij is het grofste zand terechtgekomen op de toppen en hellingen waar het het hardst waait. In de luwten vielen juist de fijnste bodemdeeltjes, waardoor hier de vruchtbare lössbodem kon ontstaan. Op deze bodem liggen vaak landbouwgronden.

6 Posbank

Het hoogste punt is bereikt. Je komt uit bij de Posbank: een stenen bank die in 1918 is geplaatst, met een prachtig uitzicht. Je kijkt hier kilometers ver over het Herikhuizerveld en het lager gelegen IJsseldal. Vanaf hier kun je op heldere dagen Montferland zien liggen. Het monument is opgericht ter ere van G.A. Pos die toen de ANWB leidde en vele Nederlanders de schoonheid van hun eigen land liet ervaren. In de volksmond heet het omliggende gebied sindsdien ook 'Posbank'. Aan de overkant van de weg vindt je het bijzondere ontwerp van Paviljoen De Posbank. Het gebouw van architect Mastenbroek is met duurzame materialen gebouwd: de dragende constructie van boomstammen, blankhouten kozijnen en een plafond van houtsnippers. Het gras op het dak en veel isolatie zorgen voor een laag energieverbruik. Bij de exploitatie wordt ook aan duurzaamheid gedacht. Zo spoelt het toilet door met regenwater.

7 Koepel de Kaap

Ooit hebben er diverse koepeltjes op de Veluwezoom gestaan. Koepel de Kaap was rond 1900 een eenvoudige schuilplek: een rieten dakje dat leunt op acht houten palen. Daar konden wandelaars uitkijken over de open heide en het stuifzandgebied. De koepel heeft in de loop van de tijd diverse gedaanteverwisselingen ondergaan. In de Tweede Wereldoorlog is de koepel beschadigd geraakt. Vlakbij zou een Engels vliegtuig zijn neergestort, maar de exacte plek is onbekend. Van oudsher is de Veluwezoom al een geliefde plek voor dagjesmensen en natuurliefhebbers. In de jaren '50 is het een populair uitstapje met het gezin: gezellig picknicken op de heide.

Eindpunt

Je bent bijna aan het einde van de rondwandeling. Geniet nog even na bij een kopje koffie in Brasserie Veluwezoom of kijk nog even rond in

het Bezoekerscentrum. Voor kinderen is er binnen een leuke educatieve speelplek (met 'zwijnenkuil') en buiten een spannende speeltuin. Voor meer routes, kijk verder in deze app of op natuurmonumenten.nl/routes.

Faciliteiten

horeca

Brasserie Veluwezoom, T (026) 497 91 00.

horeca

Paviljoen De Posbank, T (026) 495 09 30.

bezoekerscentrum

Bezoekerscentrum Veluwezoom

Heuvenseweg 5a

6991 JE Rheden

T (026) 49 79 100

VVV

VVV/Fietsverhuur

T (026) 495 30 50

contact

Ledenservice Natuurmonumenten, (035) 655 99 11.

De route verkennen

route

Rondwandeling, aangegeven met paaltjes met een zwarte pijl erop, lengte 5,4 km, duur 1,5 uur. Let op: deze route bevat veel klimmetjes en afdalingen.

Beste seizoen

Het hele jaar een aanbevolen route, met name door de vergezichten. Wil je de bloeiende heide zien, wandel dan eind augustus. In de herfst is het bosgedeelte fraai gekleurd en in de winter bij sneeuw en ijs doet het Herikhuizerveld on-Nederlands aan.

Bereikbaarheid en toegankelijkheid

startpunt

Bezoekerscentrum Veluwezoom, hoofdgebouw

Heuvenseweg 5a

6991 JE Rheden

[Routebeschrijving](#)

openbaar vervoer

Bezoekerscentrum Veluwezoom ligt op loopafstand van het NS-station Rheden. Rondom Veluwezoom zijn haltes van diverse buslijnen. Bel voor de actuele dienstregeling van het openbaar vervoer: 0900-9292 of kijk op www.9292.nl.

met de auto

Voer 6991 JE Rheden in je navigatiesysteem in of rijd vanaf de A12 (Utrecht - Arnhem) ten oosten van Arnhem op het knooppunt Velperbroek de afslag Zutphen te nemen. Daarna afslag Velp. Volg dan richting Rheden. Op de rotonde linksaf, richting Veluwetransferium volgen tot aan parkeerplaats. Bezoekerscentrum Veluwezoom maakt deel uit van het Veluwetransferium Posbank.

© OpenStreetMap contributors